

Яковенко М. М.

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є.

Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Науковий керівник – Кулікова О. В., канд. філол. наук, доцент,

доцент кафедри прикладної лінгвістики

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ФУТБОЛЬНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА СЛЕНГУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

У сучасному світі, насиченому глобалізацією та технологічним прогресом, мовний аспект стає ключовим в контексті взаєморозуміння та культурного обміну. Однією зі сфер, яка активно сприймає ці трансформації, є спорт, а зокрема футбол — все ще найпопулярніший вид спорту у світі.

Футбол, як глобальне явище, взаємодіє з різноманітними культурами та мовами, що призводить до утворення унікального лінгвістичного середовища. Переклад футбольної термінології та сленгу українською є доволі складним завданням через різницю в мовних структурах та культурних конотаціях.

Актуальність цього дослідження полягає в потребі адаптації спортивної мови з специфіки одного суспільства для іншої, а також забезпеченні чіткого та точного розуміння термінів та висловів, які формують футбольну реальність.

Наукова новизна цієї роботи полягає в системному підході до вивчення перекладу футбольної термінології та сленгу, врахуванні контекстуальних особливостей та розгляді впливу перекладу на культурне сприйняття українським споживачем спортивної інформації.

Метою цього дослідження є глибоке вивчення та аналіз особливостей перекладу англійської футбольної термінології та сленгу українською мовою. Конкретні **завдання** включають:

1. Вивчення лінгвістичних особливостей футбольної термінології
2. Розробка стратегій перекладу: Виділення оптимальних стратегій перекладу футбольної мови для забезпечення якісної передачі не лише семантичного, але й емоційного та культурного змісту.

Об'єктом дослідження є англійські футбольні терміни та сленг, та їх переклад українською.

Основним джерелом **матеріалів** (термінів) стали футбольні словники та глосарії, футбольні статті та книги, відео та аудіо записи футбольних матчів, інтерв'ю та пресконференції, спеціалізовані формули та ресурси.

Отже, ми склали список з основних футбольних термінів та їх перекладом українською розбивши їх на семантичні підкатегорії та вказавши спосіб перекладу (**ОП** – описовий переклад, **НЕ** – надання еквівалента)

General terms:

1. Soccer, Football – футбол. **НЕ**

Players and positions:

2. Goalkeeper – воротар. **НЕ**
3. Right back – правий захисник. **НЕ**
4. Left back – лівий захисник. **НЕ**
5. Center back – центральний захисник. **НЕ**
6. Right midfielder – правий півзахисник. **НЕ**
7. Left midfielder – лівий півзахисник. **НЕ**
8. Central midfielder – центральний півзахисник. **НЕ**
9. Right forward – правий нападник. **НЕ**
10. Left forward – лівий нападник. **НЕ**
11. Center forward – центральний нападник. **НЕ**
12. Referee – суддя. **НЕ**

Elements of a football field:

13. Centre circle – Центральний круг. **НЕ**
14. Penalty area – карний майданчик. **НЕ**

15. Halfway line – центральна лінія. **НЕ**

16. Goal posts – ворота. **НЕ**

17. Corner flags – кутові прапорці. **НЕ**

18. Touchlines – бічні лінії. **НЕ**

19. Goal lines – лінії воріт. **НЕ**

20. Centre spot – центральна точка. **НЕ**

21. Penalty spot – точка для пенальті. **НЕ**

22. Stands – трибуни. **НЕ**

Events and actions:

23. Bicycle kick – удар через себе в падінні (біклетета). **ОП**

24. Clearance – винос м'ячу. **ОП**

25. Corner kick – кутовий удар. **НЕ**

26. Dive – нирок (симуляція). **ОП**

27. Equalizer – Гол, який зрівнює рахунок. **ОП**

28. Extra time – додатковий час. **НЕ**

29. Free kick – вільний удар. **НЕ**

30. Foul – порушення правил. **НЕ**

31. Goal – Гол. **НЕ**

32. Half time – перерва. **НЕ**

33. Handball – гра рукою. **НЕ**

34. Header – удар головою. **НЕ**

35. Injury time, stoppage time – час, який додають для компенсації часу витраченого на надання медичної допомоги травмованим гравцям. **ОП**

36. Kick-off – перший удар, який розпочинає гру. **ОП**

37. Offside – офсайд, або положення поза грою. **НЕ**

38. Own goal – автогол. **НЕ**

39. Penalty – пенальті. **НЕ**

40. Penalty shootout – серія пенальті. **НЕ**

41. Possession – володіння м'ячем. **НЕ**

42. Red card – червона картка. **НЕ**

43. Shot – удар. **НЕ**

44. Throw-in – вкидання м'яча. **НЕ**

45. VAR – ВАР (Відео асистент арбітра). **НЕ**

46. Wall – стінка. **НЕ**

47. Yellow card – жовта картка. **НЕ**

«Football» verbs

48. To concede a goal – пропустити гол. **ОП**

49. To cross – зробити крос. **ОП**

50. To dribble – вести м'яч. **ОП**

51. To mark – грати персонально з опонентом. **ОП**

52. To volley – вдарити зльоту. **ОП**

53. To tackle – відібрати м'яч, зробити підкат. **ОП**

54. To nutmeg – прокинути м'яч між ніг суперника. **ОП**

Slang

55. To play behind closed doors – грати без глядачів. **ОП**

56. Bottling – явище, коли команда програє гру маючи велику перевагу. **ОП**

57. The beautiful game - футбол. **НЕ**

58. Back four - лінія з чотирьох захисників. **НЕ**

59. To break - відірватися з м'ячем від команди супротивника і бігти до їхніх воріт. **ОП**

60. Matchwinner - гравець, який забив виграшний гол. **ОП**

61. To climb - підстрибнути, щоб вдарити м'яч головою. **ОП**

62. Brace – дубль (два голи забитих одним гравцем). **ОП**

63. Clean sheet – «Сухі» ворота. **НЕ**

64. Downing tools - це термін, який використовується для опису сприйняття того, що футболісти більше не стараються з усіх сил для свого тренера. **ОП**

65. Early doors – рання стадія матчу. **ОП**

66. To have a foot like a traction engine – мати дуже сильний удар. **ОП**

67. Gaffer – тренер. **НЕ**

68. Group of Death – група смерті. **НЕ**

69. Hairdryer treatment – це евфемізм для позначення словесної критики гравця або гравців з боку тренера. **ОП**

70. Hat-trick – хет-трік (три голи забитих одним гравцем). **ОП**

71. Holding role – позиція опорного півзахисника. **ОП**

72. To hoof the ball - безцільно вибивати м'яч із захисту, замість того, щоб ретельно вибирати куди віддавати м'яч. **ОП**

73. Hospital pass – «Пас у лікарню». **НЕ**

74. Howler - це прикра помилка, яку зазвичай роблять під невеликим тиском. **ОП**

75. In someone's pocket – Гра «у кармані», під контролем. **ОП**

76. To lose the dressing room – втратити вплив на гравців команди. **ОП**

77. Man of the match – гравець матчу. **НЕ**

78. Off the woodwork - влучити в штангу або перекладину. **ОП**

79. To park the bus – «припаркувати автобус», тобто грати дуже захисною схемою. **ОП**

80. Professional foul – тактичний фол. **НЕ**

81. To put it on a plate – виложити на блюдце (дати можливість легко забити). **ОП**

82. A screamer - Ефектний, дальній гол, який передбачає швидкий рух м'яча в повітрі. **ОП**

83. Sitter - це шанс забити гол який, здається, майже неможливо упустити. **ОП**

84. Skipper – капітан команди. **НЕ**

85. Sweeper – центральний захисник. **НЕ**

У результаті проведеної наукової роботи було досліджено лінгвістичні особливості футбольної термінології та проаналізовано 85 слів та фраз англійської футбольної лексики. Знайдені терміни були систематизовані в п'ять смислових категорій, а саме: **“General terms”, “Players and positions”, “Elements of a football field”, “Events and actions”, “Football verbs” and slang.**

Також було розроблено стратегії перекладу з метою виявлення оптимальних методів передачі семантичного, емоційного та культурного змісту футбольної мови. З аналізу перекладу **85** слів та фраз випливає, що більшість з них (**50**) були передані за допомогою прямого методу, що полягає в наданні українського еквівалента. У той час як інші **35** вимагали описового перекладу, особливо терміни, що є складними для розуміння, слова вжиті в неоригінальному значенні, або ж слова, для яких в українській мові дуже важко знайти відповідники. Зазначена робота покликана забезпечити більш ефективний процес перекладу футбольної термінології з англійської мови на українську, враховуючи специфіку та семантику даного спорту.